

Beleidsplan Nefkens Stichting voor Ontwikkelingssamenwerking NSO

Inhoud

Introductie	2
Context	2
Reflectie	3
Beleidsplan NSO 2024 - 2028.....	4
Missie en visie.....	4
Focus en werkgebied	4
Subsidie beschikbaarheid	4
Besluitvorming over subsidie.....	5
Evalueren en monitoring van projecten	6
Annex 1: Beoordelingscriteria vooraanvraag en volledige aanvraag.....	7
Annex 2: procedure	8
Annex 3: Rapportage formulier	9

Introductie

Het NSO is opgericht in 2003 met een brede doelstelling. De statuten en de 'Richtlijn aanvraag NSO' waren de belangrijkste basis en richting voor haar functioneren. Na de oprichting in 2003 heeft het beleid een engere focus gekregen in vergelijking met het oorspronkelijke doel zoals beschreven in artikel 2 van de statuten van NSO.

Artikel 2. -----
De stichting heeft ten doel: -----
De begeleiding van kankerpatiënten, het verlenen van hulp --
aan zowel wereldlijke als kerkelijke instellingen en per- --
sonen tot leniging van-, ter bevordering van- of ter fi- ---
nanciering van projecten op het gebied van de gezondheids- -
zorg, onderwijs, agrarische en industriële projecten in ----
ontwikkelingslanden in Afrika, Azië, Zuid- en Midden Ame- --
rika, alsmede tot leniging van persoonlijke of plaatselij- -
ke noden in die landen, alles in de ruimste zin van het ----
woord. -----

Het bestuur had behoefte aan een verduidelijking van het beleid, met als belangrijke motivatie om meer kwalitatief goede projectaanvragen te genereren. Met het aantreden van nieuwe bestuursleden in 2022 was er een momentum om het beleid te bespreken en zo nodig te verduidelijken en aan te passen.

Context

Het doel van de stichting valt binnen het domein van ontwikkelingssamenwerking. Dit kent veel vormen en wordt vanuit een verscheidenheid van bronnen gefinancierd. Naast bilaterale, multilaterale en de Non Gouvernementale Organisatie (NGO's) is er nog een vierde kanaal of pijler en dat is vanuit particuliere initiatieven. NSO is een voorbeeld van zo'n initiatief. Over de afgelopen decennia zijn de motivatie tot en de inzichten over hoe invulling te geven aan ontwikkelingssamenwerking constant aan veranderingen onderhevig. Deze inzichten beïnvloeden het publieke debat en indirect ook werking van de NSO, bv door via de bestuursleden en de beoordelingsprocedures.

Armoedebestrijding is altijd – en nog steeds - een belangrijk motief voor ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast spelen vaak globale economische en (geo)politieke motieven een rol, vooral bij grote donoren. Armoede is een belangrijke determinant voor gezondheid en gezondheidszorg. NSO ziet haar rol binnen ontwikkelingssamenwerking in een bijdrage leveren aan het verbeteren van gezondheid en gezondheidszorg.

Recente inzichten in hoe ontwikkelingssamenwerking eruit zou moeten zien wordt de laatste jaren sterk beïnvloed door de dekolonisatiebeweging die na Black Lives Matter in 2013 een sterke impuls kreeg. Belangrijkste element van de dekolonisatie beweging ('Decolonising Global Health') is lokaal eigenaarschap, wat wil zeggen dat beslissingen over beleid en het aanwenden van gelden niet meer gemaakt worden in hoge inkomenslanden zoals nu bijna altijd het geval is, maar in de landen zelf, daar waar de programma's en projecten worden geïmplementeerd. Het huidige debat is hoe dit lokale eigenaarschap vorm te geven en hoe verantwoordelijkheid kan worden georganiseerd zonder dat dat de autonomie van de organisaties in het Zuiden aantast.

Het debat over de effectiviteit (doeltreffendheid) en duurzaamheid van ontwikkelingssamenwerking wordt ook reeds jaren breed gevoerd. Het argument voor een sterke inzet hierop is verantwoording naar donoren toe. Evaluaties van ontwikkelingssamenwerking laat ongeacht bron van financiering zien dat duurzaamheid van de (lokale) organisatie die de programma's en projecten uitvoeren niet

exclusief maar in hoge mate afhankelijk is van de volgende factoren: lokaal initiatief (is de behoefte lokaal geïdentificeerd?), contextualiseren van de interventie (welke lokale factoren bepalen het succes van de interventie?) en of de organisatie lokaal ingebed is (is er sprake van lokaal eigenaarschap?).

Reflectie

De reflectie op het gevoerde beleid tot en met 2023 heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd voor het verduidelijken en aanvullen van de focus en werkgebied, subsidie beschikbaarheid, besluitvorming over subsidie en monitoren en evalueren van projecten. De aanbevelingen zijn als volgt samen te vatten.

Op basis van globale ontwikkelingen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en de beschouwing van het gevoerde beleid over de afgelopen jaren is het inzetten op een organisatie die betrouwbaar en duurzaam programma's en projecten kan financieren in de toekomst van essentieel belang om kwalitatief goede aanvragen te kunnen honoreren. Voor potentiële geschikte aanvragers van fondsen is het belangrijk dat NSO een zekere en betrouwbare organisatie is. Dit kan worden versterkt door een vast bedrag per jaar beschikbaar te stellen.

Bij de beoordeling van de aanvragen is een aanscherping of juist soms verruiming van de criteria nodig. Het beoordelingsformulier wat gebruikt werd bij de beoordelingen is daartoe aangepast. Innovatie meer zoeken in de samenwerkingsvorm dan in de inhoud van de programma's of projecten met focus op duurzaamheid. In de komende vier jaar kunnen deze criteria getest en uitgewerkt worden.

Het beleidsplan 2024-2028 volgt hieronder en is verder uitgewerkt in de volgende instrumenten, waarbij opgemerkt dat bij het in gebruik nemen van een online/digitaal projectmanagement platform mogelijk nog wat aanpassingen gemaakt moeten worden:

1. Criteria voor beoordeling van subsidie aanvraag, annex 1.
2. Procedure subsidierondes en externe communicatie, annex 2.
3. Procedure opvolging gefinancierde projecten, annex 3.

Beleidsplan NSO 2024 - 2028

Dit beleidsplan is goedgekeurd door het bestuur op 17 april 2024.

Missie en visie

Onze missie is om de gezondheidszorg in Afrika te verbeteren door het ondersteunen van innovatieve projecten en programma's die toegang tot kwaliteitsvolle zorg vergroten, gezondheidsongelijkheden verminderen en de algemene gezondheid en welzijn van de bevolking verbeteren.

Onze visie is een Afrika waarin iedereen, ongeacht hun achtergrond of locatie, gelijke toegang heeft tot gezondheidszorgdiensten. We streven naar een continent waar gezondheidszorg een universeel recht is, en waar preventieve en curatieve zorg beschikbaar is voor alle inwoners.

Focus en werkgebied

De focus op gezondheidszorg is verankerd in de statuten van NSO en nog immer relevant. De toevoeging integrale gezondheidszorg verwijst naar een omvattende definitie die naast curatieve zorg ook preventie en gezondheidspromotie kan inhouden. De aandacht voor multifactoriële determinanten van gezondheid is met Social Development Goals en de toenemende impact van klimaatveranderingen, vraagt om intersectorale samenwerking. Voor gezondheid betekent dat bijvoorbeeld samenwerking met de sociale sector (voor ondersteuning van mensen die in een kwetsbare situatie zitten) of met de onderwijssector (voor preventie op vroege leeftijd). In de tijd van dekolonisatie en aandacht voor inclusie hebben doelstellingen vanuit een religieus oogmerk geen plaats.

Bij beschouwing van ontwikkelingen op het Afrikaanse continent kan er geconstateerd worden dat de nood voor ontwikkelingssamenwerking, gezien de humanitaire en politieke situatie in die regio, haar zwaartepunt heeft in het westelijke en het noordelijke deel van Afrika, daar waar Frans vaak de officiële voertaal is.

Met vraag naar dekolonisering en de evaluatie-inzichten over het belang van lokaal initiatief en inbedding is een reflectie over de keuze voor financiering van exclusief Nederlandse/Vlaamse organisaties relevant. Het is een vraag in hoeverre organisaties die in het doelgebied werken niet ook de organisationele capaciteit zouden hebben om een aanvraag in zijn geheel te beheren.

Beleid:

- De focus van NSO is het bevorderen van integrale gezondheid en zorg in Afrika.
- Projecten met een intersectorale component en/of het gebied van preventie aanmoedigen.
- Nederlandse en Vlaamse organisaties kunnen een subsidieaanvraag indienen.
- Lokale organisaties in de doelgroep landen kunnen ook een aanvraag indienen, vermits zij net als Nederlandse en Vlaamse organisaties voldoen aan minimale eisen voor goed bestuur.
- De voorkeur is voor aanvragen in het Engels. Franstalige aanvragen worden echter niet a priori uitgesloten.
- Voorstellen die mogelijk kunnen worden geïnterpreteerd als "proselitisme" worden niet op prijs gesteld en zullen worden afgewezen.
- Voorstellen die ten doel hebben te evangeliseren komen niet in aanmerking.

Subsidie beschikbaarheid

Een bedrag van jaarlijks €250.000 is, ook in de huidige context, nog steeds een bedrag waar aanzienlijke activiteiten mee kunnen worden gefinancierd, zowel in termen van human resources (salaris, opleiding), investeringen, en operationele kosten. Het bedrag past ook bij de omvang van het NSO. In het maatschappelijk debat wordt de rol van donoren ook meer kritisch bekeken, bv. van hun

transparantie en manier van werken. In die trend is duidelijkheid tav potentiële acceptor-organisaties een positief punt.

Het aangaan van langdurige programma's heeft een aantal aantrekkelijke aspecten voor een relatief kleine stichting als NSO: een langdurige, duurzame relatie kan worden opgebouwd met minder druk op de organisatie met betrekking op beoordelen van voorstellen en het volgen van de organisatie op de langere termijn.

Een zekere naamsbekendheid als NSO helpt om kwalitatief goede aanvragen te ontvangen. Langdurige programma's staan dat niet per se in de weg, maar het ontbreken van regelmaat en duidelijkheid over de mogelijkheid voor het ontvangen van subsidies, en daarmee zichtbaarheid, draagt niet bij aan naamsbekendheid. Een bedrag per jaar, naast langdurige financiering, zou positief kunnen bijdragen aan naamsbekendheid en reputatie.

Beleid

- Zowel eenmalige projecten als langdurige programma's kunnen voor financiering in aanmerking komen.
- Per jaar is minimaal €100.000 beschikbaar.
- Het maximale subsidiebedrag voor een periode van 3 jaar is € 450.000.

Besluitvorming over subsidie

a) Innovatie is een criterium dat toenemend als belangrijk wordt gezien. In de wetenschap is innovatie een basis criterium bij het toekennen van subsidies; we zoeken immers nieuwe kennis. Bij implementatie en capaciteitsopbouw (ontwikkelingsprojecten) is nieuwe kennis niet altijd nodig. Er is immers een KNOW-DO gap: we weten wat, maar doen het niet altijd. Innovatie kan wel nuttig in het kader van creativiteit om patronen te doorbreken, nieuwe invalshoeken te zien en te leren van andere contexten. Waar het gaat om innovatie is het belangrijk om duidelijk te maken wat er met innovatie bedoeld wordt: een creatief proces om tot een oplossing van een probleem te komen. Waar mogelijk wordt op basis van ervaringen elders, interventies ontwikkeld om een lokaal gezondheidsprobleem helpen te verminderen. Het adagium "wat werkt voor wie onder welke omstandigheden" is uitgangspunt. Dit leidt niet altijd tot innovatie in die zin dat er compleet nieuwe interventies worden bedacht: het overnemen van een reeds bewezen interventie die goed in de lokale context passen heeft een grotere kans van slagen.

Beleid

- Innovatie als criterium bij het beoordelen van de aanvragen wordt ruime zin beoordeeld. Bv in samenwerkingsvorm, in vernieuwde opvatting van duurzaamheid waarbij lokaal initiatief, contextualisatie en lokale inbedding belangrijke factoren zijn, en in nieuwe vormen van evaluatie.

b) Met de afbouw van traditionele ontwikkelingssamenwerking is duurzame financiering gebaat bij diversifiëring van de financiers/donateurs van de programma's en projecten. Projecten hebben daarom vaak meerdere donateurs en ook een deel eigen financiering.

Beleid

- Naast financiering door NSO wordt het project bij voorkeur deels medegefinancierd door andere bronnen, inclusief waar mogelijk een lokale eigen bijdrage.

c) Kosteneffectiviteit (of doelmatigheid) blijft voor een donor een belangrijk item: waar zet ik mijn geld het effectiefste in? Kosteneffectiviteit in ontwikkelingssamenwerking aantonen is een complex vraagstuk. Een eerste voorwaarde is aantonen van effectiviteit (doeltreffendheid) is in belangrijke mate afhankelijk van de doelstelling die geformuleerd en is vaak moeilijk te meten. Attributie (is het effect werkelijk een effect van de interventie en niet veroorzaakt door veranderingen in de context van de interventie?) is een belangrijke verstoring in het meten van

effectiviteit, zeker daar waar het gaat om het meten van een effect (meerwaarde) op lange termijn. Terwijl in onderzoeksprogramma's evaluatie in een gecontroleerde laboratorium omgeving de gouden standaard is, is dat in de meeste ontwikkelingsprogramma's en projecten niet mogelijk. Monitoring en evaluatiemethoden zijn de laatste jaren uitgebreid en richten zich bij voorbeeld ook op 'Wat werkt voor wie in welke omstandigheden'? (een Realistische evaluatie). Naast het meten van verloop van (kwantitatieve) indicatoren worden dan ook kwalitatieve gegevens gebruikt om te begrijpen waarom of hoe iets (niet) werkt.

Waar een nieuwe interventie onderdeel is van het programma of project is een afweging van de kans op slagen versus het leren van het implementeren van de interventie belangrijk. Effectiviteit kan daardoor a priori moeilijk te beoordelen zijn. Afhankelijk van de relevantie (gesteld doel) of het leerpotentieel (innovatie) kan het dan toch een keuze zijn om het programma of project te ondersteunen.

Beleid

- Kosteneffectiviteit wordt meegenomen in de beoordeling criteria voor aanvragen, naast andere criteria zodat dit criterium geen exclusieve no go status heeft.
- Het leerpotentieel als onderdeel van de monitoring en evaluatie cyclus is een criterium.

d) Duurzaamheid heeft nieuwe betekenissen gekregen. Duurzaam kan verwijzen naar de continuïteit van werking zonder externe middelen, maar ook naar lange termijn effecten (ook impact genoemd) of naar effecten die de balans van een eco-systeem (de samenwerkingsverbanden tussen stakeholders die samen het resultaat bepalen) op een goede manier beïnvloeden.

Beleid

- Duurzaamheid behouden met bovenstaande brede definiëring.

Evalueren en monitoring van projecten

Ontwikkelingsorganisaties gaan vaak gebukt onder de hoeveelheid rapportages en de daarbij gehanteerde formats bij de verantwoording van de bestede gelden. Waar innovatie per definitie een risico op falen in zich heeft, is het belangrijk om het delen van lessen over een negatief resultaat te delen, die net zo belangrijk zijn als het delen van successen.

In de 20 jaar van het bestaan van NSO zijn er evaluaties gebeurd. Welke lessen zijn uit deze evaluatie te trekken, bij voorbeeld over de hoogte en duur van de financiering, de rapportage, en de realisatie van doelstellingen? Het potentieel van bestaande informatie kan worden benut voor toekomstig beleid.

Beleid

- Rapportage sluit aan bij de doelen die geformuleerd zijn in de aanvraag. Hierbij kan zo veel mogelijk gebruik worden gemaakt van formats die de aanvrager reeds gebruikt.
- De rapportage bevat een analyse van voorgaande evaluaties op basis van beleidsrelevante doelstellingen. Als onderdeel van de rapportage worden geleerde lessen geformuleerd, zowel over positieve als negatieve resultaten.
- Afhankelijk van de toegekende financiering (eenmalig of voor meerdere jaren) is de rapportage eenmalig of minimaal een maal per jaar. Geleerde lessen worden zonder voorbehoud in de openbaarheid gebracht ("*open source*").

Annex 1: Beoordelingscriteria vooraanvraag en volledige aanvraag

Versie 0.5 12/11/2023

Topics	Beoordelingscriteria vooraanmelding	Beoordeling volledige aanvraag
Passend bij doel NSO	Bevorderen van integrale gezondheid en toegang tot gezondheidszorg	
Introductie van de organisatie: Governance	<ul style="list-style-type: none"> - Zetel organisatie: in België/Nederland? In doeland? - Registratie bij (lokale) Kamer van Koophandel of gelijkwaardige legale identiteit? - Jaarverslag & Financieel jaarverslag? Accountantsverslagen? - Duidelijkheid over structuur, doelstelling en proces van organisatie? - Historie organisatie duidelijk? - Inbedding lokale structuur? - Linken met andere organisaties/NSO - Eventueel referenties? 	
Strategie en beleid	<ul style="list-style-type: none"> - Is dit beschreven? - Ontwikkeling? - Reële eigen financiële bijdrage? 	
<u>Relevantie</u> en doelstelling van het projectvoorstel?	<ul style="list-style-type: none"> - Eerste indruk - Relevantie: voor welk domein? In de ogen van wie? - Wordt duidelijk dat er gekeken is naar de vraag van target groep en mogelijk gebruik van het project (needs assessment)? - Is er voldoende rekening gehouden met de lokale context bij het ontwikkelen van het voorstel? - Doelgroep betrokken bij ontwikkelen projectvoorstel? - Doelstelling: duidelijk? 	
Verwachte lange termijn effect / <u>impact</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Is er een beschrijving van de keten van resultaten naar impact? - Reële meerwaarde project 	
<u>Effectiviteit</u> : aanpak en haalbaarheid van het project	<ul style="list-style-type: none"> - Eerste indruk over duur, planning, middelen en implementatie - Kosteneffectiviteit 	
<u>Innovatieve</u> aspecten van het voorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Te bespreken. - Voegt het iets toe? 	

<u>Additionaliteit</u>	- Financiering kan niet elders worden verkregen en bijdrage van NSO is essentieel voor realisatie van het project - meerdere bronnen van financiën worden aangeboord?	
Streven naar <u>duurzaamheid</u>	- Is er sprake van lokaal eigenaarschap van het programma of project? - Is er een indruk van de verhouding van NSO middelen versus andere middelen? - Inbedding in lokale structuren?	
Monitoring & Evaluatie en Leren Kwaliteitsbewaking	- is er leerpotentieel onderdeel van de activiteiten waarvoor een aanvraag is ingediend?	helder voorstel voor monitoring en rapportage (open source)

Annex 2: procedure

Stap 1:

Er dient een bondig vooraanmeldingsformulier te worden ingevuld, welke beschikbaar is op de website (<https://stichting.moment.online/nefkens-stichting-ontwikkelingshulp>). Dat kan op uitnodiging van NSO (bijvoorbeeld na een presentatie aan het bestuur) of zonder uitnodiging op eigen initiatief. Aanvragen die worden gedaan zonder gebruik te maken van het vooraanmeldingsformulier worden niet in behandeling genomen.

Stap 2:

Een volledige aanvraag van maximum 10 tot 15 pagina's kan worden gedaan als

- 1) Na positieve beoordeling van de vooraanmelding door NSO experts
- 2) Als (eenmalige) verlenging van of vervolg op een reeds succesvol, door de Stichting goedgekeurd project

Communicatie is door secretariaat. Communicatie over goedkeuring wordt eerst voorgelegd aan experts.

Stap 3:

De ontvangen volledige aanvragen worden in de halfjaarlijkse bestuursvergaderingen (in de regel april en oktober) beoordeeld en de aanvrager wordt nadien geïnformeerd over de uitslag door het secretariaat. Communicatie wordt eerst voorgelegd aan NSO experts. De aanvrager kan mogelijk worden uitgenodigd voor een presentatie van de ingediende aanvraag. Na goedkeuring verwacht het bestuur een jaarlijkse beknopte rapportage bij meerjarige projecten, of een eenmalige rapportage bij eenmalige toekenning, gebruik makend van het rapportage format in annex 3 (max 6 pagina's) dat de voortgang bespreekt van o.a. de oorspronkelijke doelstellingen en het budget, telkens aangeleverd voor eind maart of eind september. Mochten er naar aanleiding van de rapportage nog aanvullende vragen zijn over de voortgang van het project, dan zal daar door het secretariaat met ondersteuning van de experts over gecommuniceerd worden met de aanvragende organisatie. Indien er aanleiding is, bij bijvoorbeeld grove afwijkingen in de besteding of het uit beeld raken van de doelstellingen, zal er tussentijdse terugkoppeling plaatsvinden naar het bestuur om een besluit te kunnen nemen over voortzetting of stopzetting van de financiering. Een – korte – debriefing aan het bestuur na besteding van de verleende financiering is onderdeel van de rapportage.

Annex 3: Rapportage formulier

Rapportageformulier (Max 5 pagina's)	
1	Titel en projectleider van het project:
2	Startdatum van het project: Datum van deze rapportage: Verwachte einddatum van het project:
3	Implementatie, resultaten en effect (1000 woorden): <ul style="list-style-type: none"> - Beschrijf de implementatie tot heden en de resultaten van het project. - Bespreek de effecten in relatie met de oorspronkelijke doelen en geef voor elke van deze doelstellingen in hoeverre het project hieraan (verwacht) te (zullen) voldoen. - Wees specifiek over hoe effectiviteit gemonitord en geëvalueerd werd. - Indien de doelen niet behaald worden, geef dan aan wat hier de reden voor is.
4	Relevantie, Context en Impact <ul style="list-style-type: none"> - Bespreek (veranderingen in de) context van het project - Bespreek de relevantie van de effecten van het project voor de doelgroep en in de context - Geef een realistische onderbouwing van hoe de resultaten en doelen van het project bijdragen aan impact op gezondheidsdoelen in de regio.
4	Aanpassingen in het project: <ul style="list-style-type: none"> - Geef aan of er majeure aanpassingen zijn in de planning of uitvoering van het project en waarom. Dit betreft wijzigingen in de doelstellingen, planning of financiering. Bespreek de risico's en de gevolgen van deze wijziging.
6	Leren, Disseminatie & Outreach: <ul style="list-style-type: none"> - Beschrijf op welke manieren aandacht wordt gevraagd voor het project en de behaalde resultaten (positief als ook negatief): welke lessen zijn er geleerd? - Welke evenementen werden voor dit project georganiseerd en/of bij welke bijeenkomsten met welke doelgroepen is aandacht besteed aan het project? - Welke interactie is er met de eindgebruiker?
7	Duurzaamheid en lange termijn: <ul style="list-style-type: none"> - Welke acties zijn er gedaan voor een duurzame voortgang en inbedding van het project? (denk aan financiering, lokaal partnership, institutionalisering) - Zijn er dingen in de context veranderd die de inbedding beïnvloeden?
8	Financiële rapportage: <ul style="list-style-type: none"> - Geef een gedetailleerd overzicht van de uitgaven van het project tot dusver. Voeg een financieel rapport bij dat is ondertekend door de afdeling financiën. Indien de organisaties een zetel in het globale zuiden heeft, dan is een financieel rapport van een accountant een aan te raden.
9	Voortuitblik: <ul style="list-style-type: none"> - Geef in maximaal 250 woorden aan welke verwachtingen er zijn voor de resterende periode van het project.